

Fietsen langs historische vaarten en kanalen in Lievegem

(foto's: Ludo Goossens)

De nieuwe fusiegemeente Lievegem dankt zijn naam aan de Lieve, een historisch kanaal dat doorheen Lovendegem, Waarschoot en Zomergem loopt. Maar de Lieve is niet de enige historische vaart: ook het Kanaal Gent-Brugge en het Schipdonkkanaal doorkruisen delen van Lievegem en drukken hun stempel op het landschap.

Meeneemtips

Fietsnetwerk Meetjesland, te koop voor 6 euro in het secretariaat van Natuurpunt en Partners Meetjesland (CM-gebouw Eeklo) en bij toeristische diensten (zie www.toerismemeetjesland.be)

Start

De fietslus kan op elke willekeurige plek starten en eindigen. Wij kozen echter voor café 't Oud Liefken. Niet alleen is het steeds fijn om aan een café te eindigen, bovendien is dit een historische herberg op de oevers van de Lieve, aan de Stoktevijverbrug (Stoktevijver 65, 9930 Lievegem).

Fietsroute

Afstand: 26 km

Bewegwijzering: volg de routenummers van het Fietsnetwerk Meetjesland:

59 – 9 – 13 – 15 – 28 – 30 – 23 –

22 – 12 – 10 – 6 – 61 – 7 – 59

Beschrijving van de route

De Lieve werd gegraven in het midden van de 13de eeuw. Het initiatief kwam van de Gentenaars, die een verbinding over water wilden maken met het Zwin. Aanvankelijk werd de Lieve naar Aardenburg aangelegd, maar al na enkele jaren werd de loop verplaatst naar Damme. Het kanaal is in totaal 47 kilometer lang. Met een breedte van 5 tot 7 meter was het geschikt voor kleine schepen met een platte bodem. Tot in de 16de eeuw was de Lieve een bijzonder belangrijke economische as die van vitaal belang was voor de stad Gent. Deze besteedde dan ook veel zorg aan het kanaal: zowel de waterweg, de oevers met trekwegen als de bruggen en sluisen waren volledige eigendom van Gent.

Nabij 9:

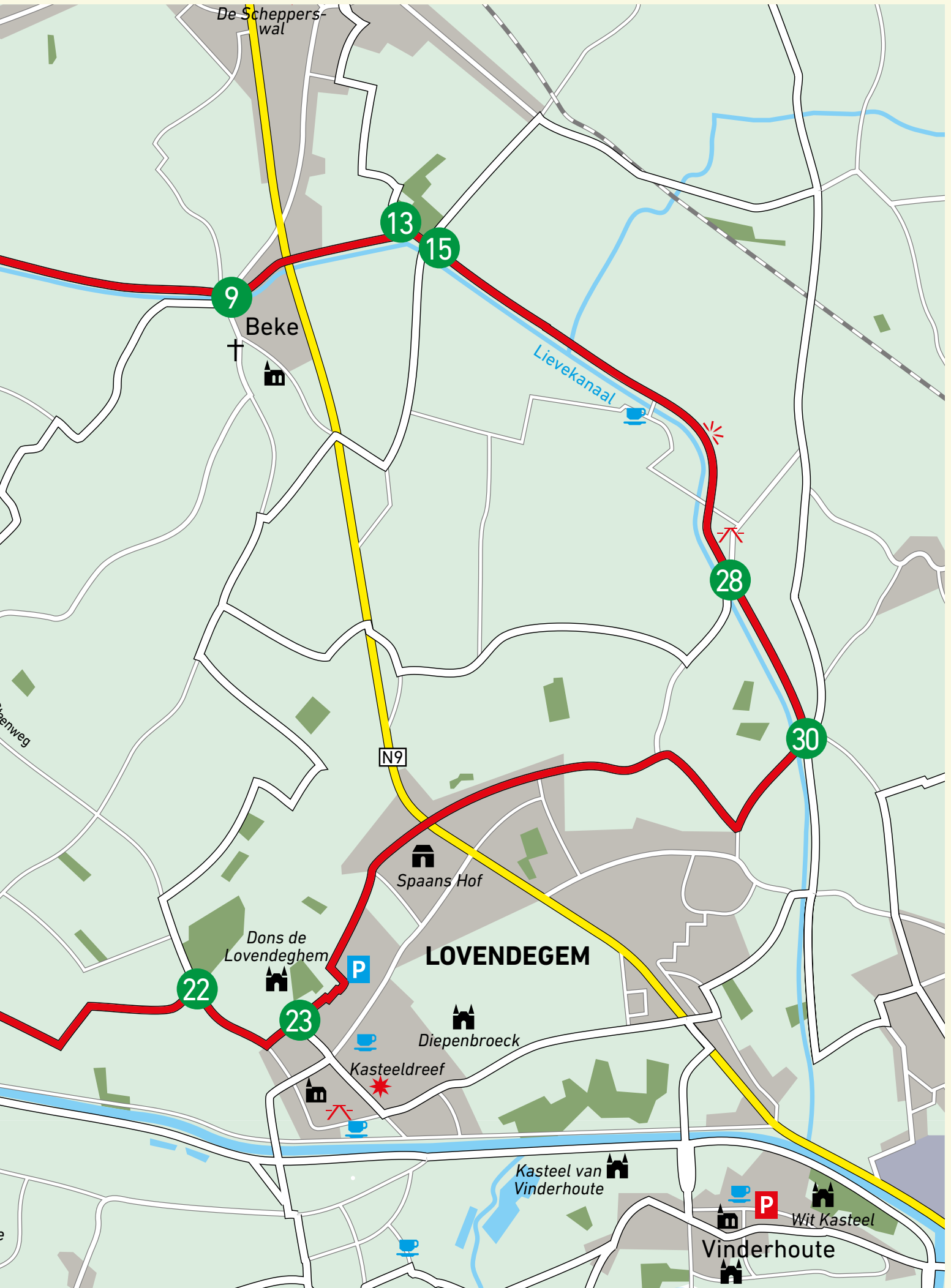
De fietsroute volgt de Lieve over meerdere kilometers. Het landschap is er uitgesproken vlak en open. Dat laatste is een gevolg van een ruilverkaveling in de jaren '60, waarbij onder meer heel wat kleine landschapselementen zoals houtkanten, bomenrijen en poelen werden weg gewist.

Op je linkerkant zie je in de verte het Goed te Rapenburg, een hoeve die een geschiedenis heeft tot in de 14de eeuw en een belangrijke rol speelde in de ontginning van de omgeving. Op luchtfoto's is duidelijk te zien hoe de percelen radiaal rond deze boerderij liggen, het resultaat van de aanleg van een hooilandcomplex in de middeleeuwen. Zoek bijvoorbeeld op GoogleMaps op 'bosstraat Zomergem' (binnenkort verandert dit naar 'Rapenburg Zomergem') en zet de kaart in satellietmodus.

Nabij 28:

Op de tocht langs de Lieve passeer je heel wat kleine bruggetjes. Al deze bruggen werden gebouwd en beheerd door de stad Gent. Opvallend is ook dat er naast bijna elke brug een herberg gevestigd was. Vaak moesten de kleine scheepjes hun mast neerhalen om een brug te passeren, en daar krijg je wel eens dorst van... Er waren ook verschillende rabotten: een soort voorloper van een sluis, waarbij kleine niveauverschillen overwonnen werden.

(foto's: Ludo Goossens)

Nabij 23:

De weg naar het kasteel van Lovendegem leidt doorheen een verkavelde omgeving. Dit is echter de oude kouter van Lovendegem: een hoger gelegen, vruchtbaar en open akkercomplex dat in de middeleeuwen collectief werd bewerkt. Pas in de loop van de 20ste eeuw werden deze akkers verkaveld en bebouwd. Het kasteel van Lovendegem is een pareltje. In kern klimt het kasteel op tot de 13de eeuw, maar het huidige uitzicht werd vooral bepaald in de tweede helft van de 19de eeuw. Toen werd het oude kasteel verbouwd tot een echt sprookjeskasteel. Helaas is het in private handen en niet toegankelijk. Merk ook de imposante eikendreven op, die het kasteel en zijn domein nog meer luister geven.

Verder lezen

"De Lieve: tscoenste juweel dat de stede heeft" door Albert Andries, Ronny Debbaut en Nadine Lenssens, De Gentsche Lieve, 2018 (heruitgave)

Lees meer over de Meetjeslandse natuurgebieden op

www.NPMeetjesland.be/natuurgebieden

Lid worden van Natuurpunt?

Dit kan via www.natuurpunt.be/lidwoorden

Mee op pad met Natuurpunt?

www.NPMeetjesland.be/kalender

Nabij 10:

We houden halt aan het Sas: de kruising van het Kanaal Gent-Brugge en het Schipdonkkanaal. Het Kanaal Gent-Brugge werd in het begin van de 17de eeuw gegraven, onder het Spaans bewind. Antwerpen was dan wel in Spaanse handen maar de Staatse Geuzen blokkeerden de Westerschelde en verschillende Zwinsteden, waardoor grote delen van Vlaanderen geen toegang meer hadden tot de zee. Daarom beslisten de Spanjaarden om een kanaal te graven van Gent via Brugge naar Oostende. Dat kanaal kon ook dienen als tweede frontlinie, dat een eventuele grote aanval vanuit het noorden kon opvangen. Tegelijkertijd luidde de aanleg van het kanaal Gent-Brugge het einde in voor de Lieve als economische verbinding.

Het Schipdonkkanaal (officieel het 'Afleidingskanaal van de Leie') werd in het midden van de 19de eeuw aangelegd. Het doel van dit kanaal was om het vuile Leiewater vanaf Deinze versneld af te leiden naar de zee, zodat het niet meer door het centrum van Gent moest passeren. Dit kanaal is dan ook niet ontworpen voor scheepvaart. Aanvankelijk waren de peilen van het Kanaal Gent-Brugge en het Schipdonkkanaal gescheiden. Het vuile Leiewater uit het Schipdonkkanaal werd via een zogenaamde sifon onder het kanaal Gent-Brugge geleid.

Nabij 6:

De tocht gaat verder door het prachtige bulkenlandschap van Ro: een laaggelegen en relatief nat graslandcomplex met kenmerkende houtkanten en knotbomenrijen. Systematische inventarisatie wees op een zeer grote populatie van steenuilen in dit gebied.

Nabij 7:

Via het charmante centrum van Zomergem sluiten we weer aan op het Schipdonkkanaal.

Sam De Decker

